

Trigilogiū astrologie

dum vñ in modico/tuis viribz q̄s fateri in
ualidas innitit. Si p̄terea cū venerit tibi
pes supbie claudicas z corruis. vbi ceci/
derūt om̄es q̄ opant iniquitatē. In deo q̄
solus est immutabil/spes dūtarat figēda
est/cū illo qui dicit mibi adherere deo bo/
Bnū est zc. **I**ntellige p̄terea vt ad cepta re/
grediar vñ diuerti longi? p̄sequendo sup/
biam. intellige inq̄ qd salomon regit duz
solo hūane industrie studio ad cognitōez
diuinoz nifus est p̄tingere. q̄lis est p̄ns in
quisitio de veris atqz falsis reuelatiōibz
Lūcta inq̄ tentauī in sapia/dixi sapiens
efficiar: z ip̄a longi? recessit a me/mlto ma/
gis q̄s erat/z alta pfunditas: q̄s inueiet eā.
Et nunq̄d nō aspicias doctissimū viri. nū
qd nō animaduertit: sile aliqd in p̄posita
questione: q̄ plane tanto ampli? mibi vifa
est exaltari/ q̄nto plus q̄sita est penetrari.
Et ibi vere deficiūt scrutantes scrutinio.
Actū bene actū est. nō p̄didim? operā: vof
audiendo: ego loquēdo: si de nob nō de di/
mūnere diffidim?. si p̄inde iugiter hēam?
ad dñm sursum corda/petētes ne fallam?
z fallamur. **N**ā homi bono in p̄spectu suo
dedit de? sapiam z scientiā: inq̄ salomon
Si monete sp̄ialiū reuelationū nos exa/
minatores esse p̄tingit/studeam? esse q̄les
descripsim?. **A**dheream? deo et scripture
ei? p̄ quā z in q̄ semel loquit nob de? z id/
ipm nō repetit. **D**ebem? in eo q̄dē iudi/
cio tū in oibz. tū p̄cipue in ista examina/
tione nō p̄cipitare sniam/sz vsqz ad plenū
simā examinatiōez suspēsus tenere iudiciū:
ma t̄c nisi falsitas aut fatuitas cognata/
falsitatis apra sit: vbi q̄o nihil p̄mo aspe/
ctu falsum vñ delirū p̄spicit. nō solū explo/
rare p̄uenit q̄ acta sunt: sz exitū expectare.
Nā p̄mittit aliq̄n demon veritates pluri/
mas/z post t̄pis tractū q̄n p̄suasit hoibz.
tūc id qd fallit sumministrat: z h̄ vel ad de/
ceptionē singular? p̄sones vñ ad impugna/
tionē miraculosaz opationū n̄re religiōis
quibz fides innixa subsistit: vñ ad vitupe/
riū tori? deuotiōis/aut ad scandalū verbi
diuini. **E**t ei dū cadit vn?/quē antea m̄gni
eē nois taliū reuelationuz fama vulgauit:
Irrident ip̄i deinceps seculares / seculari
ter viuentes/vnūquēlibet q̄ religiosa sim/
plicitate vitaz agere decreuerit. **A**ppellat
p̄festim illusoz z illusuz/clamat fantastie?
exibilarur papelardus/begofusus: z begar/
dus/z sic occasione accepta irridetur iusti

simplicitas. **S**z z simplices p̄ talia palaz
decepti/aut vix aut nunqz p̄nt ad viā veri/
tatis reduci. **Q**ue cā est/qm̄ neqz audiunt
clericos q̄s hypocrisi inuidia/z maligni/
tate laborare credūt: neqz emendant p̄ lai/
cos q̄s ignorātes vt seipos esse cognoscūt

Predictoz oīum hec summa est vt exa/
minef nūmīma diuine reuelatiōis/si ba/
beat pondus hūilitat: absqz curiositate z
tumoris vanitate. **S**i flexibilitatē discre/
tionis/absqz supstitiosa estimatiōe: z abie/
ctione p̄silij. **S**i durabilitatē patientie in
aduers: absqz remurmuratiōe z ficta emu/
latione. **S**i veritatē p̄figuratiōem: absqz
mendosa aut inepra assertione. **S**i colozē
viuidū z sincerū/diuine charitatis: absqz
carnalitatē scoria z fece. **E**t qm̄ hec omnia
circa elysabeth z zachariā extiterūt i reue/
latione eis facta de iohē z ei? noie: **C**ōmē
dari n̄ irrationabilit dict? est ip̄e **J**ohan/
nes/tanqz h̄ns nomē reuelatur/qd os dñi
nomiauit: qd notari dignuz in p̄ima no/
stri textus p̄ricula fuit iohes zc. **C**ui? me/
ritis ab om̄i nos errore custodiat ip̄a veri/
tas christus iesus/qui est b̄ndictus i secu/
la seculozum. **A**men.

Trigilogiū astrolo
gie theologizate/ab eodē scriptū lugduni
Anno dñi. **D**.cccc.vix. ad delphinū vni/
cum regis francie filium.

Prohemium

Sapientia que a dño deo
est. que z de se p̄dicat. **P**er
me reges regnāt/ quā vsu
tato nomie theologia di/
cim? null? recte existima
bit p̄trariā eē cuiqz vere
scientie. om̄e ei vez om̄i q̄o p̄sonat. **Q**uin
etiā theologia scias oēs alias sibi subdi/
tas h̄z/velut ancillas/in q̄b si qd pulcrū
est/illud approbat z decorat. si qd noxiū z
turpe illud abijcit z mūdāt. porro si quid
supfluū est resecat. supplēs q̄cqd fuerit di/
minutū. **P**ropterea nō est h̄ negādū ab a/
strologia/quā eē sciam nobile z admirabi
lē p̄mo p̄iarche adāz seq̄cibz reuelatā/the
ologia nō abnegat. **V**erūtū hāc ancillam
suā astrologiā nōnulli tot vanis obfuati/
onibz/tot impijs erroribz/ tot supstitiōibz
facrilegis deturpātes maculauerūt/ nesci
entes in ea sobrie sapere/ac modeste vti. q̄

apud bonos et graues reddita est nedū in famis/s; religioni xpianoz/suisq; cultori bus pestilēs et nociua. Succurrendū igit existimaui huic errori/pcipne ppter te pn ceptis illustrissime Delphine/q; supes vni cus heres xpianissimi regni francoz/et iu re regēs ipm/quatin⁹ seduci nō possit op/ tima indoles tua/ab extranea muliere/q; mollit sermones suos ostentatōe psciētie futuroz/et operatōis mirandoz. Astrolo giā loq; q; runda pphanoz se philosophā/ ri dicentiū. Nāc ego nūc a dñā sua theolo giā/veluti modeste cōpositaz. mundatā. et ornata/sub triginta ppositōib; q; si cū toti dē monilib; psciosis deducendā fore/salu/ briter iudicauī/corā celsitudinis tue p̄sili ariozūq; tuoz prudētissimoz/claro intui tu. de q; sapiēs rex q; sedet in folio iudicij/ intuitu suo dissipat omne malū. Opto de/ niq; nitor et supplico. quatin⁹ p̄spex:re/ ligiosuz:vez: et deuotū regimē regni. dñs noster ih̄s xps:rex regū: et dñs dñantiū/te pprio sanguine suo redemptū/perducat ad eternū.

Prima ppositio.

Q Elū a deo gloriozo libere/ptin genter et cū tpe/stitutum esse. Quoniā dixit et facta sunt.

Cōmentū. Errauerūt h̄ mlti astrolo gi/nō illuminati p̄ fidē/q; posuerūt ppetuā tatē mūdi/eo q; de⁹ agit imutabiliter. et in de posuerūt aīas rōnales/cum nō possint actu esse infinite numero/aut migrare de corpib; in corpa/ut plato pithagoras vir gili⁹ et aliq; ples. Aut q; generant et corrum punt cū corpib;. ut Alexander et epicuriū. Aut q; vnic⁹ est intellect⁹ in om̄ib; hoib;. ut Auerrois iponit aristoteli. vnde timē dū est ne nimis astrologifare aut philoso/ phari volētes. sic Origenes i sine vite sue incidat in p̄dictos errores vel aliquē eozū vel sequentium.

Secunda ppositio.

Q Elū esse velut instrumentū dei gliosi/et p̄ ipm machinā mūdi corruptibilis r̄gulariter guber nari.

Cōmentū. Errauerūt hic aliq; dicētes celū nihil agere/s; tantūmodo signū esse/ allegātes illud. Et erūt in signa et tpa. Di citur aut mundi corruptibilis ppter aīas rōnales que regunt a deo imediate sine ce lo/quo ad naturā/quo ad gratiā/quo ad

gloriā/et generaliter q; ad om̄ia dona et illu minatōes supnaturaliter infusas. Addit aut regulariter ppter miracula sacca tā i celo q; in terra/sicut in statōne et retrogra datione solis t̄pib; Josue et Ezechie/et in eclipsi tpe passiōis. i diluuiio generali. i sa cramento altar. et i alijs sine nūero miracū

Tercia ppositio.

Q Elū nihil in creatōe aīaz ratō naliū isuere/et ipas aliter post/ q; ante lapsum regī.

Cōmentū. Errauerūt h̄ Auicēnā et sui seqces q; ad primā partē. Et q; ad secundā omes tam astrologi q; aliq; nō posuerūt corruptionē peccati originalis/putantes nullū statū esse nature lapsē. s; illi⁹ tantū modo que primo instituta est/ut et nūc su mus fm eos/morti. s. passiōibusq; de ne cessitare subiecti. Cōstat aut q; si adā non peccasset/tūc nec fuisset infern⁹. q;lis nuuc est pro hominib;. nec xps fuisset incarna/ tus/saltem ad moriendū. nec spūsanctus fuisset dat⁹ in varijs linguis. et ita breuē de om̄ib; nostre reparatōis mīsterijs. Et tamen est probabilis opinio et subtilis/q; deus prescius futuri casus hominum/de scripsit in celo quasdam congruentias cō currentes in decursu totius mundi/ vsq; ad finale iudicium. Et hoc intenderūt illi qui voluerunt concordare astrologiā cuz theologia/sicut reuerendissimus pater do minus cardinalis Cameracens. et illi q; inducit loquentes de sectis/et de diluuiio sensisse videntur. Facit ad hoc q; vix re/ peritur aliquod miraculum fuisse factum quin in circūstantijs concurrerit aliqua naturalis actio. Preterea fides quā uis sit supernaturalis/non refutat ratio/ nes/et congruentias naturales. nec chari tas supernaturalis/motūa naturalia ad amandum/quoniā talia faciunt ad cō solationem fidelium atq; mundanozum. Hoc tamen obseruare conuenit/ne fide/ lis dei amicus/utatur talibus rationib;/ et obseruationibus/tanq; principalib;/et cogentibus motiuis ad credendum deo/ sibiq; per charitatem inherendum. Alio/ quin meritum fidei perderet/et irrīso ma ior apud infideles et humanos sequeretur scientibus illis q; talia non conuincunt. Et sub hoc sensu dicitur in ep̄logo. q; mī sterium nostre reconciliationis nihil ha/ bet in celo. hoc est cui principaliter inten/

Trigilogium astrologie

dere debeam? ut ille q̄ nasohē impudici-
simum introducit ob hinc credidisse. De
niq̄ obseruet ne quid nimis. Sed qm̄
Virgili⁹ ait. Solē q̄s dicere falsū audeat
Offert hic p̄ scolasticorū exercitio sylogis/
mus talis. Ostenso itaq̄ celo p̄ statu sue
creatōis ante lapsū primi hoīs/arguit sic
Celū p̄signabat incarnationē filij dei/cuz
multis alijs effectib⁹ factis p̄pter reparatō
nē hoīs peccātis. et prim⁹ hō nō peccabit/
nec fiet ei⁹ reparatio cū suis effectib⁹. ergo ce-
lum p̄dixit falsū. p̄sequētia est necessaria.
et antecedēs p̄ illo tūc erat possibile/et sibi
cōpossibile. qm̄ maior est necessaria. cū sit
de preterito vera. et secūda tūc erat possi-
bilis. ergo p̄sequēs est possibile. s. q̄ celum
dixit falsū. et ita cū celū fuerit imediate cre-
atum a deo/de⁹ dixisset falsum p̄ celū/qd̄
blasphemū videtur.

Quarta p̄positio.

Elum virtutes a deo diuersas
p̄ varietate suarū partū stellaz
planetaz et motū recepisse. s. q̄
as ab omnibus comprehendī
non posse.

Cōmentū. Errāt et experientia negant
sentientes oppositū/cū celū sit sic horologi-
uz pulcherrimū/cōpositū ab artifice sumo
cū sit etiā liber sentētiōssim⁹ exemplat⁹
ab exēplari libro vite infinito et eterno/q̄
nominat⁹ mund⁹ archetyp⁹. in quo id qd̄
factū est vita erat. Porro de stellis dicit p̄
pheta. Qui numerat multitudinē stellaz
et omnib⁹ eis noīa vocans. Hec autē voca-
tio qd̄ aliud est q̄s distincta virt⁹ et opatio
stelle cuiuslibet attributa. Homē quippe su-
mū a p̄prietate rei. Et qm̄ innumerabilis
est h̄mōi p̄prietas. Exclamat magn⁹ dñs
noster/et magna virt⁹ eius/et sapientie ei⁹
non est numerus.

Quinta p̄positio.

Eluz obedire ad nutū deo glō-
rioso. atq̄ ipm̄ opib⁹ humane
recreationis seu reparatōis in-
ferius/et subditū esse.

Cōmentū. Errauerūt hic mlti astrolo-
gi et philosophi/q̄ posuerūt deū agere de
necessitate nature/et q̄ negauerūt misterū
nostre redemptōis a seculis abscondituz
p̄pter qd̄ nedū celū corporeū/s. etiā āgeli
et intelligētie suar. sic dicit ap̄ls. in ministe-
riū missi. Tradit insup moyses Deut. iij.
q̄ solē et lunā et oīa astra celi creauit deus et

ministeriū cūctis gentib⁹. **U**n̄ et describēs
creationē mūdi posuit pri⁹ fuisse virgulta
terre/q̄ sol et stelle formarent/ut oñderet
deū posse agere sine sole et stellis. **L**uz igit
hō sit qd̄ammodo finis oīm sic Aristo. vide-
tur posuisse. q̄. phicoz. optet fm̄ variatio-
nē hoīs cetera variari/sic pri⁹ rangebat d̄
statu nature integre et lapsē. **E**t sic apparz
i miraculis factis supnaturaliter. ut hoīes
supnaturalē suū finē adipiscerent. p̄ fides.
spem et charitatem.

Propositio sexta.

Elū generale influēs esse et re-
motū/et actōes suas in patiēte
disposito recipi/deū eto nedū
vniuersaliter et remote. s. singu-
larissime et p̄pinq̄issime opari.

Cōmentū. Errauerūt h̄ astrologi qd̄ā
ut Alkind⁹ d̄ radijs. et siles. ponentes res
inferiores nihil agere/s. tantūmodo defez
re radiosas influētias celi/et inde fieri effe-
ct⁹ siles numero/pri⁹ istū q̄ illū p̄pter deter-
minatōez celi/ut i p̄ductōe graduū calidi-
tatis/quā determinatōez aliū solū referūt
ad diuinū bñplacitū libere ettingēter agēs
p̄formiter ad scdaz partē p̄positōis q̄ de⁹
est agēs imediatissimū et p̄pinq̄issimū. n̄
obstāte coefficientia causaz secūdaz. **E**t h̄
errauerūt aliq̄ doctores etiā catholici. po-
nentes deū esse causā nō imediatā in oīm
effectū. qm̄ inquirūt alie cause supfluerent
Estet p̄terea de⁹ causa imediata actū vo-
luntat⁹ tā bonoz q̄ maloz. et ita esset au-
tor p̄cti. **S**z p̄ nobis est articul⁹ parisief.
dicēs/q̄ de⁹ sit causa remotissima sic q̄ nō
p̄pinq̄issima. error. **N**ihilomin⁹ offertur h̄
p̄ scolasticorū exercitio sylogismus tal⁹ ad-
p̄bandū. **N**z si de⁹ imediate agat actū vo-
luntat⁹/de⁹ facit et vult peccatū/signando
sortē q̄ facit substātiā alicui⁹ act⁹ s. p̄hibi-
tionē dei/et vocet **A**. **T**uc arguit sic. **S**oz-
tes facit a. actū. et sortes habet p̄ceptū dei
de nō faciēdo a. actū. ḡ sortes peccat cōse-
quētia est necessaria. et de⁹ vult et facit quā
libet partē antecedētis. ergo et totū antece-
dens/cū p̄tes sint sibi cōpassibiles. ḡ deus
vult et facit totū p̄sequens. s. sortē peccare
qd̄ videt blasphemū.

Propositio septima.

Elū effect⁹ nedū varios s. p̄tra-
rios vel oppositos/i inferiorib⁹
facere p̄ diuersitate materie/ra-
tionib⁹ seminalibus plene.

Comentū. Errauerūt hic astrologi illi q̄ volētes iudicare d̄ natiuitatib/ v̄l mozte vel alijs inferior/ ditionib/ respiciendum esse dicunt ad solū celū z stellatōes eius vnde z experientia p̄uincit eos. sicut deducit Augustin⁹. v. de ciui. dei. de duobus geminis diuersaz fortunaz. Sicut z experientia docet de terra z luto z similibus. Et de varietate sine numero diuersarum herbar/ z plantaz in eadē puula p̄te agri. Q̄ si dixerint varietates tales fieri p̄pter diuersitates anguloz influentiaū celi/ qui terminauit velut in indiuisibili/ z inde diuersificant in partib/ loci suos effectus. Et h̄ saltē habet quēadmodū de geminis p̄cludit Augustin⁹/ cōtra responsionē de rota figuli mora z p̄cussa/ q̄ iudicium cuiuscūqz astrologi ferri nō p̄t sup̄ tanta incertitudine z ignorantia diuersitatis huiusmodi imperceptibilis influentiarū angulariū velut indiuisibiliū. Deniqz videm⁹ regulas astrologie de ventis z plantis. z alijs naturalib/ effectib/ aliter z alie verificari seu falsificari. p̄ diuersitate situum z figurarum z dispositionū hui⁹ terre vel illius.

Propositio octaua.

Qlum cū siderib/ z planetis. in om̄ib/ suis cōbinationib/ motuū. directionū. retrogradationū. oppositionū cū reliquis circūstantijs. multo plus ab hominib/ ignorari q̄ sciri.

Comentū. Errauerūt hic quidā iactātes se de omnib/ scire r̄ndere. vt Borgias. Contra quos fuit Academicoruz discipula. z si nō verior tamē plus sobria dicitum se nihil scire. Nec mirum de toto celo. cum nec minimū foliuz arboris tantū sciatur ab hominib/ quātū ignoratur. cū p̄tinet numeros z figuras z earum combinationes infinitas. Preterea sunt aliqui motus octaue spere z planetarum prius ignorari ab astrologis: z satis nouiter inuenti. Deniqz presupposita creatione mūdi cuius duratio nondū est septem milia annorum fm̄ veritatem fidei/ non potuit per obseruationes astrologicas/ inueniri saltem quo ad affectus/ calculatio magni anni quem Plato posuit. xxxvi. milium annorum. Et ita de calculationibus aliarum constellationum/ que non potuerūt totiens rep̄ti vt facerent experientia cer/

tam z naturales astrologis de talibus vel talib/ effectibus consequentib/ huiusmodi constellationes/ quarum aliquę nunqz fuerunt. aliquę raro. aliquę semel aut bis propterea finxerunt astrologifantes pagani z infideles ap̄abum z indorum/ infinitam vel velut infinitam annorum multitudinem. vt Albumasar z Marcian⁹ scribunt. Potuerunt igitur per solam diuinā inspirationem factam a deo vel ab̄tae vel similibus/ dari vere regule/ vel de tota virtute celi quantū voluit de⁹ reuelare z nos scire sine curiositate. Valde autem pauca sunt talia p̄o statu p̄sentis miserie/ que ordinata est ad v̄sum beatitudinis eterne/ vbi videbit de⁹ om̄ia in om̄ibus.

Nonā p̄positio.

Qlum habere cōmensurabiles vel incōmensurabiles motus signoruz/ insuper z certos planetas huic vel illi genti dominari p̄ioris incertū esse.

Comentum. Errauerunt vt experientia docuit certitudinē afferre volētes. vbi solam posse haberi rhetoricā. pbabilitatē/ deducit magister Nicolaus orefine/ z post eū domin⁹ petr⁹ cardinalis Cameracensis/ sumens exinde radicē vnā difficultatis astrologicoz iudiciorū. Et inde forsā est q̄ nondum videt̄ rep̄ta p̄cisa quantitas anni solaris/ aut ex qua radice p̄cedit. Ceterum varietas assignantium huic vel illi plage terre talia v̄l talia signoruz/ dominia/ satis incertitudinē esse monstrat.

Propositio decima

Qlum cum sideribus et planetis: suum lumen influxuum p̄ varietate fractionis et refractionis radiorum luminariuz: ex diuersitate mediorum diuersificare: z nō veros situs aspicientib/ ad terram monstrare.

Comentum. Errauerunt hic pauci v̄l nulli qui sciunt cum astrologia perspectiuam: vnde sumitur radix altera difficultatis astrologice iudicationis. Inuenitur z alia difficultas ex collatōe zodiaci: vtrū videlicet sit in primo celo qd̄cūqz sit illud an in firmamento fm̄ figurationē stellarū fixarum i eo. Compertum est enim firmamentū moueri cōtra motū primi mobilis. Et ita p̄sequēter zodiac⁹ mutaret̄. Sunt z alie difficultates motū planetaz i suis

Trigilogium astrologie

angibus/epiciclis/centricis/fm ascensū
descensum. stationē. retrogradationē. ritu/
bationē. circūgirationē in centro pprio/q̄
oīa punctaliter obseruare poterit nemo
in quibz et similibz diuina se sapiētia ludere
dicit et ostendit.

Propositio vndecima.

Quoniam cum sideribus et planetis/ il
los quōtū in se est culpāre/ et in abu/
sum trahere/ quod de singularibus
effectibus predicere presumunt cōper
tum esse et eos crebro falli et fallere posse.

Cōmentū. Errant tales/ ex ignorātia
vel ex fraudulētia vel ex arrogantia. Et quod
nō attendunt veritatē vni⁹ ppositōnis pce
dent/ quod celū est solū influēs generale. Tu
ius ratio particularisat vel singularisat aut
a deo solo. aut a dispositōe materie. Si
aut obijciat quod inueniunt predicere multa ve
ra. Rūdet quod multo plura falsa. et ideo vera
dicunt vel a casu/ vel a multitudine eoz quod di
cunt/ vel a malis quod p̄fagiūt/ quod sūt vt in plu
ribz apud hoīes/ vel a fantasiatōe et obfua
tione eoz quod audiūt/ vel a cognitōe secreto
rū/ maxime dñoz/ et eoz quos frequētant/ quod
inuestigāt diuersis medijs p̄ fautores su
os. et h̄ est frequēs et expertū. aut sit deniqz
ab imixtione opationis demonū/ p̄pter se
ducēdos tā pdicentes/ quos fidē adhibentes
in talibz/ p̄ damnable curiositatē sciendi
futura/ et ea quod pater sol⁹ habet in sua pote
state. Dinc vulgare⁹ autor ait. **Q**uod de⁹ in
tendit noli perquirere sorte. **Q**uod statuit d̄ te
sine te deliberat ipse. Dinc rursus. **P**itte
archana dei. **C**ōformiter ad sapiētē. Que
tibi p̄cepit de⁹ illa cogita semp/ et in plibz
opibz eius ne fueris curiosus. **D**ec si ob
seruaueris/ miscebit se tibi tuisqz actioni
bus angelus bon⁹. **S**ignū aut immixtio
nis dyabolice actionis est/ quod iuxta dictūz
cuiusdam magni viri sepe in iudicijs astro
nomicis/ vbi minus est de ratione natura
li/ et nihil de miraculo/ ibi crebrior euent⁹
inuenitur. quod esse signum pactionis cū de
monibus **A**ugustinus tradit/ secundo de
doctrina christiana. **E**t sacre theologie fa
cultas parisiens̄ idipsuz alias declarauit
cōtra idolatricam prauitatem. **N**otetur
hic **A**ugustin⁹ libro de ciuitate dei satis
circa principium. **N**is inquit omnibz cō
sideratis/ nō imerito creditur cum astro
logi mirabiliter multa vera respondent/
occulto instinctu fieri spirituum nō bono

rum/ quorum cura est has falsas et noxias
opinionēs de astralibus fatis inserere hu
manis mentibus/ atqz firmare/ non horo
scopi notati et inspecti aliqua arte que nul
la est.

Propositio duodecima.

Quoniam super somnia et sup au
um volatus/ et garritus/ multā
vim habere/ sed nō ob hoc som
nia/ vel auguria/ vel traditōes
magicorum/ se super celestem virtutē fun
dantiū/ in geomantia. chiromantia. piro
mantia. cū similibus obseruādas esse.

Cōmentū. Errauerunt hic quod ad par
tem secundā omēs fere gentiles et idolatre
romani. arabes. indi et ceteri. errāt et supsti
tiosi xpiani. sortiligi et magici. **E**t eo dam
nabilius quo per fidem verā sunt illumi
nati/ et per eam prohibiti/ ne talibus inten
dant vel vtantur. **C**um etiam videant se
ueritatem iudiciorum cōtra tales per ec
clesiasticos ad incarcerationem perpetuā
per seculares ad ignē. p̄ deū ad gehennā

Propositio tredecima.

Angelos vel intelligentias non
animare/ sed regere celum/ cūz
sideribus et planetis ad dei glo
riosis voluntatem.

Cōmentū. **O**ppositum dicitur sen
sisse plato/ et quidam aliorum/ dicentium
totum mundum esse animal magnū. **S**ed
tenenda est fide certa nostra ppositio/ cui
p̄coris est philosophia aristotelis.

Propositio quattodecima.

Angelos seu intelligentias per
imperium et voluntatem influ
ere in speram corruptibilem/
frequenter cum celo. et aliquan
do sine celi adminiculo.

Cōmentū. **O**ppositum sensisse vide
tur maior pars philosophoz/ dicentium
contra fidei veritatem. quod angeli nō agunt
nisi mediante motu celi cum suis orbibus
vnde et per orbem **L**une dari posuerunt
formas in inferioribus virtute actionis
sue intelligentie et superiorum. **S**ed quod p
imperium et voluntatem agant intelligen
tie/ concedere videtur **A**uicēna/ ponens li
bertatem cōtradictionis in angelis/ et ma
gis quod in hominibus/ sicut est veritas fi
dei. **Q**uāuis albert⁹ philosophis̄ cōfor
mit ad peripatheticos/ vel quōsdā astrologos
voluerit h̄ impugnare/ deducēdo ad h̄ quod

tunc nō possunt haberi determinate regule de actionibus vel influētis intelligētiarū/et quo libere cōtradictorie agerēt. Hoc autē esse incōueniens reputassent astrologi et philosophi/quos sequitur. Et similiter idolatre oēs/qui per carminatōes et magicam artē posuerunt demones in idolis cōcludi vel alligari posse/que admodū tradit **Dermes** trimegistus de egyptiis/qui non habētes quō crearet animas/ inuenerunt artem quō spūs includerēt/et inde miracula facerent ac responsa darēt. Veritas autē fidei concedit cōsequentiā et consequēs illatum p̄ **Albertū**. Addens demones non cogi p̄ artes magicas. sed ita fingere cogi/ut colant sicut di/et homines fallacia multiplici decipiant.

Propositio. xv.

Angelos seu intelligētiās/ad creatiōnes anime rationalis nequaquā attingere. sed nec eidē illabi posse.

Commentum

Oppositum senserunt aliq̄ philosophantium et hereticorū/ponentiū anias racionales extrahere fieri vel corrūpi. Ceterū q̄c/ quid dixerint aliq̄ de energuminis/ lunaticis/ et similibus. q̄ demon opprimat aias eorum q̄si subintrans eas. Quicquid p̄crea dicat veritas catholica q̄ demones sūt incēsores vitiōz/ et boni sunt illuminatores animaz/ nihil istoz fit p̄ illapsum qui soli deo p̄p̄ius est/ possidēs aiam ad suū plenū imperium.

Propositio. xvi

Angelos vel intelligētiās ad immutationē humane libertatis/naturaliter et immediate p̄ statu vie nequaquā attingere.

Commentum

Oppositū videtur posuisse **Quicēna** et catholicorū aliq̄/dicētes aiam ratiōalē sup̄ irradiari/et sup̄illuminari immediate etiā p̄ statu vie/p̄ lumina sup̄iora dei et angelorum non cōcurrētī sensuali vel fantastica visio/ne Et inde conati sunt prophetias tam in somno q̄ in vigilia/ et p̄uisiones multas occultas p̄ energuminos. Et ita se saluabat machametus epilēticus/q̄ cadebat nō potēs ferre illuminationē angelicā. Sed arī

stoteles. cui fides p̄sentit est p̄ n̄ra p̄positiōne/dicēs necesse est quācūq̄ intelligentes fantasinata speculari/dās signū hui⁹ q̄ deficiēte nobis a natura vno sensuū/deficit et nobis sciētia de illo sensu. Stat nihilominus q̄ aia rationalis in sui creatiōne suscepit formationē seu illustrationem desup̄ a deo/in qua et p̄ quā cognoscit veritatē p̄ncipioz primoz/sine p̄uia acceptiōe p̄ sensus seu fantasinata/q̄uis in actū nō creat fantasmatibus nō p̄uēsis. Ad q̄d referri posset **Boeciū** de aia verbū ex platone. sum mamq̄ tenens singula perdit.

Propositio. xvii.

Angelos omnes esse administratores spiritus/et a deo gloriose bonos in ministeriis p̄ hoib⁹ q̄ hereditatem adepturi sunt saluis/datos esse.

Commentum

Oppositū qui dicit/est heretic⁹ si se gerat pro christiano/p̄tradicēs ep̄st̄is verb̄ apli Et hec est magna p̄solatio illoz q̄ tenēt veraciter et sine fictiōe fidē iesu xp̄i/et q̄ capti uāt oēm intellectū in obsequiū fidei/ quia si fiduciā capimus de hoib⁹ peritis in medicina vel astrologia/ aut arte alia/ q̄ adiuuare nos possint/ q̄nto magis h̄ facere possumus de angelicis spiritibus.

Propositio. xviii

Angelos bonos et malos/inter causas liberas et alias q̄s de⁹ sic instituit ut eas proprios motus agere sinat numerandos esse.

Commentum

Oppositū null⁹ fidelis aut aliq̄s rite philosophās dicit/ Et inde fit q̄ absq̄ tēratione dei possum⁹ ad angelicū subsidiū recurrere/sicut ad peritū medicū/ et eum q̄ p̄t iuuare nos in necessitatib⁹ n̄ris de cursu cōi et naturali. Excipit angeloz maloz cōsulratio et inuocatio qm̄ nō est licitū p̄cipare cū eis tanq̄ eccōicanis a deo et ecclia tota et qz fallaces sunt/fallere semp̄ cupiētes. nō iuuare nisi fide. An̄ iuxta puerbium vulgū ludunt ad falsam societatem.

Propositio. xix.

Angelos celū et terraz/iuxta q̄d erigit electoz dei dep̄catio/sal⁹ et ordo/deo

Trilogium

iubete vel pmittete/posse mutare vt solem
facere stare. et ignem non ardere.

Commentum.

Oppositū putāt oēs astrologi infideles et
pagani/negātes vera miracula posse fieri/
nec illuminari cū ppha dicēte. **D**ia q̄cūq; vo-
luit fecit deus in celo ⁊ i terra in mari et in
oib; abyssis. **N**esciētes p̄terea vel negātes
miracula veteris legis et noue /q̄lia legere
p̄optū est in biblia/et autenticis christia-
norum libris.

Propositio. XX.

Angelos p̄ deuotas ad deum p̄ces/
port⁹ q̄s p̄curiosas inspectiōes/vel
obseruatōes p̄stellationū. posse cō-
ciliari/⁊ p̄ ipos opē hoib; dari. **U**n ⁊ p̄ fi-
dem sancti vicerūt regna. non p̄ celum.

Commentum.

Oppositū dicētes quincunt ex p̄missis
iuncta p̄missiōe dei dicētis. **Q**uecūq; orā-
tes petitis credite ⁊ fiet vobis. cū similib;
multis. iūcto q̄ non semp̄ expedit nob; h̄re
prosp̄a q̄ petim⁹. s; mag⁹ aduersa q̄ fugim⁹
Nec oportet in recursu. ad eos et deū/ tēp⁹
oratiōis p̄ cōstellatiōes obseruare/ vt **B**uil-
helmus parisiēsis notāter ait ⁊ deducit.

Propositio. XXI.

Angelos p̄sertim malos in artibus
magicis ⁊ oib; sup̄stitiōis opatōib;
q̄ nec rationē naturalē/ nec mira-
culū vez habent/ sed ex pacto noto vel oc-
culto/ nō dubiū opari/ ⁊ effectū sortiri.

Commentum.

Oppositū posuerūt q̄ negauerūt demonē
esse/ p̄tra ec̄p̄ssam sacre scripture l̄ram i ve-
teri et nouo testamēto. **F**uerūt etiā experie-
tie multe i oppositū/ ⁊ etiā doctrine sc̄tōz
nōiatim. **A**ugustini. q̄ notāter dixit. **D**ēs
tales obseruatōes tāto magis suspectas ⁊
fugiēdas esse. q̄nto sepi⁹ vidētur suū sortiri
effectū. **E**t si alleges q̄ frequēter multa
iubent illis obseruari i artib; magicis v̄l sor-
titiōis/ q̄ sunt sc̄a ⁊ honesta. vt ieiunare.
castū esse. dicere p̄ n̄. ⁊ euāgelii. **R**espon-
debat vn⁹ vere ⁊ catholice. sup̄stitiōnē tan-
to peiorē esse. q̄nto plura miscēt bona. q̄
niā vn̄ deberet honorari de⁹. honorat̄ dia-
bol⁹. **N**emo t̄m ex h̄ intelligat obsuatio-
nes christianoz reprobatas esse. q̄ vel ab
ecclia p̄stituta. v̄l ab eadē rationabiliter to-
lerate sunt. q̄uis nō appareat ratio huius

magis q̄ illius. nisi vel ex voluntate seu au-
toritate instituerit. vel a deuota quadā ima-
ginatiōe faciētis. q̄ nō recedit a deo. s; in ex-
teriorib; signis aliq̄b; se exercet. vt i tali nu-
mero orationū. in peregrinatōib;. in noue-
nis. et oblatiōib; nūc cādelarū. nūc panis.
nūc galloz. nunc in gestatiōe reliquiarum
et bibitiōe ab lutiōis earū. **I**n quib; pia fi-
de factis/ nō minus p̄t se imiscere bonus
angelus/ q̄ malus in impia ⁊ phibita fide
factis. **F**ortassis et empirica medicorū to-
lerari p̄nt. **H**āc generalē habētia rationē/
fortificationē. s. imaginatiue virtutis. **D**e
dar assertio tamen desit.

Propositio. XXII.

Angelos mediate ⁊ inclinatiue seu
dispositiue/posse sup̄ intellectus et
voluntatē p̄ imutationē sensuū/ tā-
interiorz q̄ exteriorum/ pro dei iussu vel p̄
missione multipliciter operari.

Commentum.

Oppositū pauci vel nulli senserūt. ex astro-
logis phis ⁊ catholicis. q̄ p̄senserūt ange-
los vel intelligentias esse. **N**ā ⁊ sup̄ hac radi-
ce fundāt astrologi reglas interrogationū
et responsionū. ⁊ alias multas. s; fallunt in
plurib;. ex p̄tractis causis. qz ponunt ange-
los influere pure naturaliter. nec satis attē-
dunt liberi arbitrii potestatem. dei volūta-
tem et materie diuersitatem.

Propositio. XXIII.

Angelos vel intelligentias in suis
actiōib; ⁊ influxib; liberis. ponere
sub certis regulis coartari. tradi ⁊
cognosci. temerariū ⁊ impiū. necnō a vera
philosophia ⁊ theologia alienum esse.

Commentum.

Oppositū dicētes quincunt ex p̄dictis. ma-
xime p̄pter arbitrii libertatem in angelis re-
gentibus et in hominibus gubernatis.

Propositio. XXIII.

Angelos et deū cui⁹ mistri sūt. illos
offendere. q̄ regulas ⁊ traditiōes.
p̄iudicātes influxui libero dei ⁊ an-
geloz. imo ⁊ hoim libtati/ tradūt et palliāt
sub noie astrologie vel alteri⁹ naturalis sci-
entie. ⁊ talib; autoritatē vel approbatiōis
occasionem dari non debete.

Commentum.

Oppositū dicētes quincuntur ex p̄missis

functra lege dei tam vetere q̄ noua Juncto
preterea p̄ secūda pte illo q̄ dicit apostol⁹
Ab omi specie mali abstinete vos. hoc est
ab omni scādalo dāte occasionē ruine.

Propositio .xxv.

Humanā rationem posse et debere
astris cognitis vel incognitis dñari
nec ab eis in vitium trahi.

Commentum

Concedit istā sapiētes astronomorum vt
Ptolome⁹. maxime de sapiēte / q̄ p̄cogno/
scit celi p̄stellatiōes inclinatiuas. qm̄ pōt
adhibere remediū cōtra noxias / sicut faci/
mus regulariter p̄tra h̄yemē puidēdo d̄ ca/
lesfactiōe r̄ domib⁹. r̄ p̄tra calores estatis p̄/
uidēdo de refrigeratiōib⁹. r̄ ita de pestilen/
tijs. diluuijs. bellis r̄ silijs Tradit itaq̄ ve/
re et bñi iudicia astronomie tenere mediū i/
ter necessariū r̄ impossibile / qz scz sūt de cō/
tingētib⁹ / r̄ possibilib⁹ aliter se h̄re. Sz eri/
am q̄ hūana ratio dñet stellis incognitis nec
trahat i vitium pbat ex libertate arbitrii. r̄ ex
adiutorio dei libero / qd̄ dat timētib⁹ eū / et
ex libero angeloz misterio. qd̄ adiutoriu⁹
dei r̄ angeloz imperat sup̄ oēm dispositio
nē stellaz. si des spes et caritas / q̄b̄ dereli/
ctis euenit frequēter vt volētes infortunia
vitare / ea ip̄a se tradāt r̄ inuoluāt / vt com/
prehendantur sapiētes in astutia sua.

Propositio .xxvi

Humanā rationē indignā esse p̄ va/
nitates r̄ insanias falsas. aut saltes
icertissimas i sua actiōe se captiua
re / r̄ melācolijs q̄tidianis anxijis et pericu/
losis agitari.

Commentum

Concedit hoc expri r̄ inter alios Tull. i fi.
li. de diuinatiōe. Et h̄ dicebat dñs petrus
cardinal⁹ Lameracen⁹. cū obfuaōes hm̄oi
reprobaret. Addēs se timere regē adolefcē
tie / ne talib⁹ imbueret / et post ab eis nō pos/
set auelli.

Propositio .xxvii

Humanā rationē debere p̄ cōsulta/
tiones pbatoz et exproz viroz p̄
leges insup̄ morales r̄ dinas / se in
suis actiōib⁹ maxie in gubernatiōe reipub/
lice / sp̄retis sup̄stitiōib⁹ fallacib⁹ / regulare.

Commentum

Concedit istā q̄ attēdūt / qz nō frustra dedit

nob̄ de rationē liberā / pl⁹ q̄ brut⁹. Dedit it
insup̄ leges diuinas naturales r̄ politicas
prudētiā q̄z p̄ experiētiās mltas generatā.
Ergo hūana ratio / libras / r̄ prudētia cē
tū vel mille hoim̄ imo vni⁹ regni derelinq̄n/
tur ad insequēdum opinionē vel deliratio
nē vni⁹ vel duoz aut paucissimoz / fingē
tū se scire mirabilia ex astris vel aliūde (ne
scio quō) p̄ fantasia capis / sui / sup̄ euentib⁹ r̄
agēdis i republica / vt q̄ nō ē bellādū vsq̄
ad tres mēses / vel vnū annū cui⁹ hostib⁹ / q̄
tū destruūt oia / r̄ ita de silijs absq̄ nūero.
In q̄z p̄pter paucos tales / derelinq̄t hūa
na ratio r̄ prudētia / indignissimū ē / fatuū /
et delirum / imo merito dei iudicio punien/
dum / et in stultum finē precipitandum.

Proposi. .xxviii.

Humanam rationē / p̄pter hoies vi/
les r̄ ignotos / r̄ de corruptela iudi/
cij mltiplicat suspectos. pessimeq̄z
vt i plurimū fortunatos / r̄ sine fide / q̄les in
tenebris susurrāt / indignissimum captiua
ri vel dimitti.

Commentum

Concedit istā q̄ p̄cedētē attēdūt / r̄ ex termis
suis se verā eē demonstrat. p̄suppositis his q̄
poit / q̄ tū sūt p̄ experiētiās q̄tidianas manifesta

Propositio .xxix

Humanā rationē p̄pter sui cōcausa/
tionē liberā / nō posse vel debere p̄
q̄lescūq̄ experiētiās cuiuscūq̄ t̄pis
sub necessarijs euentū reglis vl̄ arte p̄cludi

Commentum

Concedit istā / q̄ rex p̄neriōes attēdūt / r̄ hi
q̄ didicerūt ex logica. qz ois p̄positio copu/
latiua cōposita ex plib⁹ necessarijs cathego/
ricis vl̄ ypotheticis reddit p̄tingēs / si p̄tine
at vnica p̄positiōes p̄tingētes. Ac p̄inde su
mit efficac̄ argumētū p̄tra regulas astrolo/
gie sup̄tas ex q̄ntiscūq̄z expimētis / si liberuz
arbitriū p̄currēbat vt cā p̄iūcta ad effectuz
req̄sita. Potuit enī semp̄ dici de effectuz ta
li / qz indifferēs erat ad sic fieri vel nō fieri.
nec indeligiari alterius arbitriū potuisse

Propositio .xxx.

Humanā rationē / ad deū glorioz
q̄ nutu libero cūcta tēperat r̄ ad fis/
nē sup̄naturalē hoim̄ gen⁹ p̄cipue
ordinat / debere sedulo p̄uerti / p̄ fidē spem
et caritatē. Per adiutoriu⁹ insup̄ angeloz

Trilogium

et sanctorum / quos liberaliter et libere vult de
us agere / et ad eos recursus habere. quin ordi-
ne hierarchico infima reducatur ad superio-
ra per media.

Commentum

Accedunt ista omnia veri: et non solum nomine prophetia-
ni / reputantes tale providentiam dei et ita libe-
ra quae insinuavit spiritus dicens. quod nec folium ar-
boris / nec passer unquam cadat in terram. sine praesente
deus. dum rursus ait. Petite et accipietis. Et si
habueritis fidem sicut granum sinapis etc. Imo
et tota veteris testamenti series / legalis et histo-
rica atque prophetialis / praecipue in psalmis et ora-
tionibus sanctorum scripturarum / vix alio nobis iudicare
vel profiteri videtur. vnde Facta in domino cura tua et
ipse te enutriet. Non dicit. iacta cura tua in celo
Dum in me speravit libabo eum. non dicit in ce-
lo. Dominus vir cuius est nomen domini spes eius. non di-
xit in celo. imo venit cum addit. Et non respexit
in vanitates et insanias falsas loquens de cu-
riosis qui defecerunt scrutantes scrutinio Et su-
per addit de miraculis tam nove quam veteris legi-
s. Multa fecisti tu domine deus meus mirabilia
opa tua Denique si paulus opponat dicens
Inuisibilia dei per ea quae facta sunt cognosci Re-
spiciendum est quod haec scala creaturarum / non est am-
plius necessaria fidelibus tenentibus dei solum nunc
in luminosa spe. tamen apta visione Si po-
namus illud quod rarissime potest inveniri scripturis istis
ponamus quod plures scientifici in astrologica di-
sciplina conveniant / qui sunt graues viri in moribus
et honestate vixit tales qui multa sunt experti in
iudiciis astronomie traditis secundum veram philosophiam
et naturali ratione fundatis. nunc quid erant tales
contenendi nec audiendi ab uno principe coram
suo consilio Rursum de plane quod audiendi erant / sed
non ita penitus insequendi / quoniam ex aduerso velut
in equilibria ponant rationes humane prudentie /
super experientias / et circumstantias humane res-
gimis inferiorum / quemadmodum etiam si conveni-
rent ex una parte astrologi / et ex altera parte medici
cum super curatorem alicuius egroti. Dicant igitur ex-
pliciti gratia prudentes astronomi recordentur dum sit
atque questio de bello incendo contra hostes regni.
Ecce constellation talis notoria est prohibens / non tamen ex
necessitate / iniri bellum per francos contra anglicos.
dicant ex altera parte prudentes capitanei et mili-
tes experti / quod necesse est vel expedit francos inire
bellum contra anglicos / praesertim circumstantiis hic
et inde conveniunt / ex inferiorum dispositione
vel radice. Tunc omnibus his in equilibria positis /
debebit assumi conclusio quae per praepoderabit et
exequenda erit Non enim oportet ut omne praesens

iudicium ex radice superiorum celi sumptum contem-
nat Sed nec expedit ut plures praepoderent quam oportet
ter / ubi / et quando / et per quos seu propter
quos non oportet.

Epilogus pre-

missorum. Epilogantes rāgamus
duodecim radices / ab astronomorum iudici-
orum curiositate arcetes. Prima est dei glo-
riosa liba praemunitas in agendo. Secunda agra-
torum tam bonorum quam malorum sub deo libras in-
exequendo. Tertia radix est celestium lumina-
rum sola generalitas in influendo. Quarta
est celestium combinationum et situum incomprensibi-
bilis varietas in concurrendo. Quinta radix
mediorum diversitas in radiando. Sexta. se-
minalium rationum / particularum diversitas in con-
principiando. Septima libras hominum / quae
convenit quilibet causis necessariis / contingentiā
reddit in effectu suo Octava legalis et propha-
lis severitas / talia iudicia prohibens et irridens
sanctorum insuper veterum et novorum doctorum dili-
genter talium reprobatio / maxime propter fomitem
corruptionem scientium quam ad hereses idolatrias
et superstitiones est humana inclinatio. nona
Raritas studiorum et peritorum in vera astro-
logie disciplina / cum tamen in iudiciis dandis multi-
plex supra modum consideratio requiritur vel obser-
vatio Decima. Dysteria a seclis abscon-
diti reparatiois vix nunc recogitatio / quae nisi
habet in celis quicquid reuerens auctor li-
bri de vetula dixerit / et false ascripserit Qui-
dio. Undecima. Hominis ad finem supernatu-
rale ordiatio. et in medio supernaturalium p-
uisio / ut supernaturalis spes habeat in deo aliter
quam bonis aut brutis conveniat / aut hominibus sine
deus Duodecima. Miraculorum quae legem
communem esciunt crebra et pene quotidiana per il-
los et propter illos qui ad finem supernaturalem electi
sunt / ostensio.

Adhuc notantur sex

doctrinae notantes moraliter quod ex-
pedit obviare iudiciis / astrologie nomine con-
solatis. Prima doctrina. Expediens
est christiano cuilibet / imo necessarium ad salutem
tam / quod non adhibeat fidem superstitionibus et sortile-
giis merito suspectis. de operatione demonum.
vel inuocatione aut de pacto cum eis secreto vel
expresso. sunt leges et decreta et biblia per hac do-
ctrina locis innuunt. Secunda doctrina
Expediens est cuilibet catholico diligentem
cognoscere prius si effectus qui permittit vel expe-

etatur fieri p aliquas obseruatōes/habeat aliquā cām naturalē vel miraculosā Quia si nō. tūc uehemēs est suspitio q̄ talis effe ctus prouenit ex opatiōe demonū fallaciū et ex pacto cū eis latēre vel ap̄to. et h̄ pmit tēte diuino iudicio/in deceptionē s̄ulens nisi/vel cōfidentū in talibz/ p̄pter curiosita tē noriā aliqd habēdi vel sciēdi. **Tertia doctrina** Expediēs est nō adhibere fidē hoībz promittētibz q̄ faciāt effec^o magnos et mirabiles/nisi prius p̄stiterit q̄ sint xp̄ia ni/et bonoz mox. et q̄ velint et offerāt di cta sua vel artē deducere ad examē et iudici um peritoz in phia naturali et in medicina iuribz et theologia. alio q̄n h̄ri debēt merito suspecti de fallacia/vel ignorātia/vel here tica prauitate. nā sicut lucē veritas amat. sic odit falsitas. **Quarta doctrina** Ex pediēs est pro principibz maxime/et p̄ sua republica/q̄ nec ip̄ nec sui familiares inti mi et secreti/dent fidem q̄buscūq̄ iudicijs etiā sub noie astrologie vel alteri^o scie pal liatis. nisi pri^o habitum fuerit s̄iliū. vel ex aminatio p̄ viros multos/et graues viros in regimine reipublice/vbi prudētia mari me locū hēt. q̄ innitit s̄ilijs et dictamie ra tionis et experiētia multa collegerit. non ex supstitiosis obseruatōibz/q̄ deduxerūt sem per in malū finē p̄ncipes s̄fidētes in eis s̄i cut n̄o etiā tpe satis et nimis expertum est **Quinta doctrina.** Expediit illos q̄ se di cūt futura cognoscere/vel mirabilia secreta facere per astrologiā/prius examinari dili gēter de cognitiōe ipoz/et de libris quales sunt/et q̄liter habiti/et vñ cōpositi. qz non credēdū est cuilibet dicēti se astrologū. sed probādi sunt et in publico audiendi. sicut fit de medicis. et artificibz alijs. Alio q̄n si tales nō audiāt i publicū offerre dicta sua debēt h̄ri merito suspecti de supstitiōe/vel fallacia/vel heretica prauitate. Aut q̄ non q̄runt nisi pecunias/vel honores/sic intro ductores vel fautores eozūde faciūt/prout millesies exp̄tū est i curijs p̄ncipū. et adhuc prochdolor dicat inueniri. **Sexta dos trina** Expediēs ē amatoribz p̄ncipū et tot^o reipublice/materiā istā astrologicorū declarare vel declarari facere freq̄nter/tam scriptis q̄ s̄monibz publicis et domesticis Alio q̄n negligētia sciētū et scire debētūz nocet hostiliter p̄sonis p̄ncipū et earz saluti tā t̄paliter q̄ et̄ne **Nocet regnis et pollicijs publicis. Nocet deniqz ip̄is negligētibz** vt

impeditoribus ad discrimē dānatiōis per petue a q̄ nos eripiat dñs iesus x̄ps Amē.

O Ritur aut que

Ostio cōcernēs oīa q̄ dicta sunt in trilogio astrologie theologicisare **S**i libri cōpositi p̄astrologos p̄sertim in si deles et idolatras/sint a catholicis toleran di vel penit^o extirpādi. **P**ro cui^o dissolu tione/et p̄cedētū elucidatiōe notent p̄posi tiones que sequuntur.

Prima propositio.

Libri astrologici in q̄bz plā vera et vtili lia continent/et inuutilia supstitiosa et falsa/ p̄nt tolerari seu tolerabiliter relegi/ suādo illud apli. **O**mnia pbate qd̄ bonū est tenete **T**ales aut vt plurimū sunt libri. q̄ de mo tibz et mēsuris et p̄unctōibz corpoz cele stiu sunt editi/et ex geometricis demōstra tionibz cū experiētia fundati. sic ē gliosus **Almagesti.**

Propositio secunda

Libri astrologici in q̄bz plā iutilia sup stitiosa et falsa imo impia et sacrilega p̄tinē tur q̄s vera et vtilia/debēt a xp̄ianis oibus euitari dānari et penit^o aboleri. **T**ales aut erāt libri de q̄bz scriptū ē **Actū.** tit. vbi d̄r. **M**ulti aut ex eis q̄ fuerunt curiosa sectariū cōrulerūt libros/et cōbuserūt oēs corā oibz bus/et cōputat̄s p̄cijs illoz inuenerūt pei cuniā denarioz q̄nq̄ginta milia/ita fortitē crescebat verbum dei et confirmabatur

Propositio tertia

Libros astrologie multū expediit discer nere/q̄tin^o appareat q̄ sūt et q̄ nō sūt tolerā di. **C**ōposuit sup hac re magn^o albt^o opu sculū/qd̄ appellat̄ speculū albtū. narrans q̄ modo ip̄ibz suis voluerūt aliq̄ destruere li bros **Albumasar.** et q̄sdē libros alios. **V**i det aut saluo tāti doctoris honore/q̄ sic in exponēdis libris phicis p̄serti peripathetiz corz nimā curā apposuit maiorē/et xp̄ia nū doctorē expediebat. nihil adūciēdo de pietate fidei. **I**ta et i approbatōe q̄rundā li broz astrologie. p̄serti de imagibz. de nati uitatibz. de sculpturis lapidū. de caracteribz de interrogatōibz nimis ad partē supstitio s̄ nū. ratōe carētū determināuit. **S**ctūs aut thomas i suis opibz min^o attribuit hmōi supstitōibz imaginū. caracterū. interrogatio nū. imo ex intentiōe cū efficacia rationum reprobauit.

Propositio quarta

Rationes arcentes a curiosis

R Libros astrologicos qui tolerant et legunt apud xpianos sicut Ptolomei / Albulmasar et Dali. non ideo oportet in auctoritate tale adducere / ut credendum vel tenendum sit quicquid ex eis vel deducitur vel allegatur. Falluntur in his plures astronomorum / et simplicium christiano / vel aliorum non imbutorum libris sacris / quod primum vel legunt vel audiunt aliquid de libris talium credunt et assentiunt / cum tamen repiant illic errores contrarij fidei. Nec mirum cum etiam in libris Aristotelis / Auicene / Averrois / et aliorum quod quidam die legunt simile inueniant. Sed cautissima religio sitate pueri sunt in preclara artium facultate parisiensi. vniuersitatis / et per articulos parisiensi. quod per statutum iureiurando firmatum per quemlibet quod licentiam in artibus / vbi sententia liter sic habet. Jurabitur quod dum contingit vos determinare questionem aliquam de philosophia / illam semper parte fidei determinabitur / et rationes philosophie in oppositum factas dissoluetis. Quam magis si esset obfuscatum in libris astronomicis quod de iudicijs compositi sunt per infideles / et idolatras vbi multa posita sunt ex superstitionibus idolorum / et cultibus demonum / et fallacibus responsis eorum. et quibus processit modus compositionis idolorum / quos deos appellabant loquentes et prophetantes et mirabilia operantes / put loquitur Hermes trimegistus. et refert Augustinus. Vnde et multa traduntur in dictis libris quod nulla penitus inducitur ratio nisi per modum narrationis quod in tali constellatione sic eueniet. et aliter. Et tamen astrologi supersticiosi plerumque inuenire se dicunt vitas et certi euenire et talibus regulis / quod ex illis quod naturali ratione fundantur sic de ventis et pluuijs et alijs impulsionibus meteorologicis. Cum autem pauci sunt astrologi. imo nulli / intromittentes se de iudicijs astronomicis / quod non insequatur tamquam per fundamenta libris predictos libros astronomicos et similes. Concluditur pro doctrina christiana quod salubrius tutius et deo acceptius est / com tenere talia iudicia / cum suis auctoribus / quod dimissis alijs vtilioribus studijs / suis talibus cognoscendis et practicandis curam dare. Rursum additur et altera doctrina / quod salubrius tutius et deo acceptius est / non requirere imo nec permittere fieri iudicia publica super euentibus humanorum actuum / quemadmodum dicunt aliquid in italia et studijs vniuersalibus attemptare. Ratio quod miscet multa falsa et supersticiosa / et contra experientias insequentibus manifestas et terret inde reges et regna / principes et principatus / et homines de omni statu / et per vanos

timores vel stultas permissiones malorum vel bonorum euentuum / eos aliter agere quam vera et recta ratio moralis diceret / inducit. Porro magnum faceret obsequium christianitati collegium aliquid theologorum. Si libris astronomicis diligenter inspectis / notaret sigillatim passus suspectos / aut palam erroneos et hereticos / et ceteros in eis / quemadmodum factum reperitur nendum de libris Aristotelis auicene et averrois. sicut de quibusdam libris catholicorum sicut notati sunt passus vel articuli in quibus magister comiter non tenet. Postremo si libri magicorum et superstitionum aliorum sub velamine astronomie vel philosophie palliantium quod iam inueniuntur fuisse donati cum auctoribus custodirentur alicubi / sine periculo manifestationis vel abusus / videretur expedire. quin resurgentibus vel occurrentibus materijs similibus / comestum habere referentiam facte modus. Sicut euenit parisiensis de libris Johannis de barro magici supersticiosi / combustis / quales reperiuntur adhuc in hispania sub titulo semmaforas. Sicut in super notat est rotulus quidam magister quem gerebat clandestine quidam in vesperatione se noians. Et in proemio articulo parisiensi. aliquid tales notati donati sunt. Superaddam illos nendum fatuos esse sed pueros christianos / quod solent quasi iocando dicere. Qualis mihi cura est quod me sanet. quis victoria / quis honore / quod diuitias det. quis denique adiuuet. sit deus sit diabolus. dummodo pueniat illud mihi quod opto. Dum ergo dicunt alicui ex principibus. Ecce domine tales homines per sua arte sciunt multa facere magna et mirabilia / et futura predicere. et victoriam de hostibus promittere / si credat eis et si fiat ea quod iusserint. Respondeat princeps plena fide et inquit. Sunt ne tales homines sancti dei / quod ex reuelatione et gratia sibi diuinitus processa hoc permittunt. Et si tales sunt credi poterit eis dum probabitur. et dum nihil vident nisi sanctum et diuina lege cautum / maxime si fuerit dictis eorum vita comors et probata nendum vulgari rumore. sed iudicio sapientum qui freneticas illusiones a veris sciunt reuelationibus separare. Si vero tales homines mira permittunt se facere per philosophicas disciplinas / vel per medicinam vel prospectivam vel geometriam Respondeat princeps quod studentes de vniuersitatibus publicis magis in tali re sunt credendi / si ratio comsonet naturalis. Demum si tales permissiones mirabilium / neque miraculis

S

neq; ratione naturali se fundant. illos habeo suspectos. superstitiosos. repellendos. **Qu**erit dñs a me xpiano seruo suo. vt velim abnegare fidē suā. vel in eius legem q̄ modolibet peccare. p̄ quocūq; cōmodo tēporali consequēdo. siue sit sanitas. corpis. siue victoria in bellis. siue opulētia in diuitijs. Non enī nego talia q̄nq; deo pmittente. puenire ministerio demonū et hoim eis deditōrū. sicut magi pharaonis multa fecerunt similiter ad moysen. Sed nō est bonū mihi relinq̄re baptisma. meū fidē meā. legē meā. etiā vsq; ad mortem propitius sit mihi deus Amen. **¶ Finis**

¶ Sequitur tractatus eiusdē cōtra superstiosas diez obseruationem. presertim Innocentium similiter Augduni compilatus.

Quap̄t apostolus. eos qui dies obseruabāt et annos. quales multi sunt. qui dies egyptios putant infaustos. uno z diē innocētuz per totū anni circulū pestiferū esse credūt. **C**ōtra q̄s fit talis argumētatio. Si dies innocētū dicis infortunatus vel infaustus ad aliq̄ inchoandū. z aliq̄ dies sequēter p̄ totū annū similiter situati. oportet dare cām radicalē hui⁹ infortunij. qz nullus effect⁹ est sine causa faciēte. **S**umme ergo cā altero modoz sequētū. sufficiens diuisione. **P**rimo vel ex dispositiōe siderū fm astrologiā. **S**ecūdo vel ex dispositiōe corpoz inferiorū fm medicinā. **T**ertio vel a formali cōditiōe seu a tota specie fm naturalē pbhiam. **Q**uarto vel ex dispositiōe morū fm moralē disciplinā. **Q**uinto vel ex diuina ordinatiōe fm theologiā. **S**exto vel ex demonū actōe fm artē magi cā. **S**eptimo vel ex scōz innocētū merito seu opatiōe fm religionē xpianā. **O**ctauo vel ex obseruatiū fantasia vel imaginatiōe q̄ allegat expiētiā. **S**z nulla eāz istarū sufficiens est. aut rationabilis. vt hec ponatur obfuario. nec oēs sil. **T**alis ergo obseruatio vana ē z reprobāda. **E**t primo de

q̄nq; priorib; causis arguit p̄ indirectū z p̄ locum ab auctoritate. q̄ dari non possint.

Un si det cā p̄ astrologiā. **I**nterrogādi sunt astrologi. z inuenitur h̄ esse contrariū suis regulis atq; principijs. qm̄ astrologi variāt sua iudicia fm varietatē horoscopi. id est dispositiōis siderum. ita q̄ nō possit confici almanach vniforme p̄peruū. **Q**uia dies lune exēpli grā q̄ mō est indisposita vel infausta fm reglās eoz. si etiā erūt vere. erūt hebdomada sequēti dispositiōis alteri. **A**t tēto maxime q̄ in eis q̄ cōcernunt arbitrij libertatē. alia nō imponūt necessitatē. **J**uxta dictū **P**tolomei q̄ sapiēs dñabit astr.

Et hec ratio fieri solet efficaciter cōtra signationē q̄ repit in kalēdarijs. de dieb; egyptiacis seu periculosis. **C**ōsequēter per locum ab auctoritate sic argueretur. de medicis. sic de philosophis naturalibus. sic de philosophis moralibus. sic de theologis. **N**am cuiuslibet experto in sua arte vel scientia magis credēdum est. q̄ idiotis z inscijs. **N**ec oportet satagere ad reparatiōē subtilem p̄ principia predictarū scientiarum. cōtra tales inexpertos. quia nec intelligerent nec assentirent. **S**i autem credere nolant edocis gratis errant. et vltro se seducunt.

Superest igitur discurrere p̄ alias tres causas. et primo de actiōe demonū. **S**i aliter legeret q̄ causant infortunium hoc manifeste vergit in idolatriam. si querantur placari per nihil agendum. tanq̄ plus in hoc timeantur q̄ deus ip̄e et sancti sui. **R**ursus quia non in his tantum diebus sed assidue. sicut dicunt petrus et paulus. aduersarius noster diabolus. circūit querēs quē deuozer. cui resistendum est fortiter in fide non in vana superstitione. **P**reterea deducunt sacri doctores precipue **A**ugusti. tales agere illicite. et contra baptismalem sanctitatē. ita q̄ euenit iam baptisatis per tales obseruationes. illud de euāgelio. **D**ū immundus spūs exierit ab homine. scz in baptismo. sequitur q̄ reuertens adducit se p̄tem spiritus nequiores se. et fiunt nouissima hominis illius qui eos recipit. peiora prioribus. **M**elius est enim veritatem non agnoscere q̄ post agnitionem peruerse viuere. eamq; factis aut verbis abnegare. **R**ursus attendatur hic nullam diem esse que non plena sit infortunijs. nūc istorum nunc aliorum. pro quibus tñ non est dies qlibz euitandus aut timēd⁹. s; hoim

Contra superstitiosam

infelicitas vel miseranda est / vel culpada qz opatiões male faciūt / iuxta vbu augu. malos dies Deniqz nihil ē fallaci⁹ stulti vulgi traditōibz qz vt sepi⁹ faciūt de nō cā causas **E**xempli gratia p̄cipitabit aliqs ab equo effreni / z indomito / in via lubrica / vel i flumine summerget. cōfestim vulgares vt audierint / assignabūt hmōi infortunij cās diuersi diuersimode / qz nū nullaten⁹ cause sūt huius causus / **D**icet vn⁹ qz i exitu domus obuiū habuerat vnū cattū vel leporē. vl qz in egressu hospitiij offenderat pedes / vel qz manecamisiā euersam induerat. aut calci⁹ dexter p sinistro accept⁹ fuerat. qd signū cesar augustus sibi reputabat infauitissimū. **D**icet ali⁹. **E**go sic somniauerā. **E**rocitabat coru⁹ sup tectū / aut bubo cū stridore superuolitaauerat. vel gallus p̄ter horā voces dederat. **D**icet ali⁹. **E**cce mala dies erat / et infortunata / vel egra. **D**icet ali⁹. **L**una q̄ta erat vel septima. aut sol i ortu nubibz obuolūt⁹ palluerat. aut stella decidēs p aeres micauerat. **U**el sicut apō comicū legit. **I**ntrōiit in edes ater alien⁹ catt⁹. anguis p impluuium decidit. **D**e teglis gallina cecinit **I**nterdixit ariol⁹ aruspex (supple vel astrolog⁹) vetuit añ brumā noui negocij aliqd incipe. **A**lij vero traducēt ad mores. dicentes hōi tali non poterat bñ p̄tingere qz sic z sic egerat. vel rapiendo bona vicinorū. vel fraudādo. vel blasphemādo. aut qm̄ ex iniustis aut reprobis parētibz traxerat originē. **L**ongū esset oīa psequi. qbz fallūtur et fallūt homines inducētes p se expientia. q̄si certā z fundāt confictiões inanes et falsas

⌘ **S**i aut̄ alleget̄ altera cā qz ppter rationē occisiōis innocētū puenit istud infortunij. um i tali die / nedū in proprio z solo festo / sed psequēter p totū annū. **I**stud caret ratione. alioq̄n theologi z viri religiosi atqz deuoti deberēt istā obseruatiā magis cognoscere z custodire. cui⁹ opposituz inuenit qz disuadet illā reprobāt z irridēt. **D**icūt p̄terea qz hoc agere nō cedit in honorē dei / vel scōz innocētū / vel ad salutē corporale aut spūalem. sed vergit ad cōtumeliā dei z sanctorū innocētū z p̄niciē corporū z animarū. **R**ursus talis honor magis deberet si eēt rationabilis dño nrō **J**esu xpō / z gloriofissimē matri sue / i suis z p suis festiuitatibz / qz in festis innocētū. **R**elinquit̄ ergo p eā octaua z vltima. qz talis obfuitio p̄tingit / vel tenet / vel exercet / ex sola hoim fantasia

tione z melācolica imaginatōe. **E**t hec fantasiatio supstitiosa z corrupta puenit i hac materia sic z i mille. amo i mille milibz alijs similibz / ex varijs seductiōibz / seu corūruptela multiplici virtutis fantastice in hominibz / tam ex lesiōe intrinseca cerebri / sic testant̄ medici qz infinite sunt spēs melācolie / sicut in somniatibz ita frequēter i vigilātibz z semidormiētibz. z manifeste in multis egritudinibz. **P**rouenit rursus hec lesio ab intrinseco / iusto dei iudicio p̄mittēte / p dia/bolicas illusiões / sicut p auctoritates et bystorias posset introduci. **S**unt p̄terea cause p̄ticulares aliq̄ tā p̄se qz p accidens qz tales fantasias z supstitiões z put̄ vulgo dicūt sorcerias / causant̄ aut nutriūt / qz oēs ad duas radices p̄missas p̄nit trahi. **P**roueniunt enī hmōi false credulitates z cōfictē obseruatiões qnqz. **P**rimo ex demonū suggestiōe z illusiōe / ad aniaz dānationē / et fidei xpiane subuersiões. z scōz infamatōes. **U**el scō ex gētiliū z paganorū z aliorū infidelitū derelicta in p̄ncipio p̄uersiōis ad fidē xpī supstitiōe. **U**el tertio ex poetarū cōfictiōe. **U**el quarto ex magicorū maligna traditōe. **U**el q̄nto ex fomitis originalis corruptiōe. sic in vi p̄cupiscibili. ita et i rationali. **U**el sexto ex fantasiē vl imaginatiue virtutis debilitatōe. **L**ui⁹ signū est qz vetule pueri puelle z idiote p̄iores sūt ad tales supstitiões credēdas vel obseruandas. **U**n̄ ortū habuit illud de vetulis epistheton. **A**ctule sortilege. gallice vielles sorciers. **J**uxta qd vn⁹ p̄dicās aliq̄n corā rege et nobilibz dixit. **S**olebat inq̄r appropate dici vielles sorciers. videāt dñi nobiles / ne trahāt ad se vt dicant̄ gallice nobiles sorciers / nobiles sortilegi. **E**t qz vidit̄ testimoniū phibuit. **A**ttēdendū illud psalmiste ad dñm. **I**n manibz tuis sortes mee. **Q**ui dat p hoc intelligi. nō i supstitiōibz z sortilegijs huiusmodi fictis et plerūqz noxijs / esse cōfidendū. **R**etrahūt enī spem a deo. suspitio nibz occupāt. in moribz inq̄rētāt / obsunt aliq̄n reipublice / z viā ad hereses aperiuūt. **U**el septimo prouenit hec corruptio iudicij rationis / ex p̄mēua a puero p stultas matres et nutrices enarratiōe. **D**electant̄ enī dicere fabulas amirabiles. z puerilis eras imbuta talibz vit̄ repellit. qz quod noua testa capit iueterata sapit. **U**el octauo ex hūa no tione. z diffidētia dñi auxiliij / z curiosa sciēdi fusa libidie sic patuit i saul / z in alijs

sine numero. **U**el nono ex supba p̄sumptione hoīm / q̄ volūt reputari scire mirabilia / r̄ despiciūt eruditos in scientiis / r̄ inducūt p̄ autoritate quicq̄d imaginant̄ / r̄ maxime si fuerit ī terris longinq̄s / et audierint stulticias aliar̄ sectar̄ aut hoīm sibi similiū. **U**el decimo ex certa r̄ excogitata fictione / ad fallēdū alios / r̄ irridēdū / quē ad modū fit apud aliq̄s pueros scolasticos v̄t alios trufatores. **U**el v̄ndecimo ex lectione quāndā romācioz / id ē libroz cōpositoz ī gallico / q̄si poeticoz de gestis militaribz / in q̄bz maxima p̄fabulosa est / magis ad ingerēdū quāndā nouitate r̄ amirationē q̄ vitatis cognitōez. **U**el duodecimo ex inobediētia ad diuinā legē / r̄ ex modica ei⁹ reuerētia vel cognitōe. **C**ui⁹ signū est q̄ tales supstitiosi cit⁹ crederēt verb̄ vel scriptis / vel narratiōibz fabulosis quāntūlibz ī apparētibz / q̄ diuine auctar̄ r̄ suis doctoribz / imo r̄ facili⁹ inducunt difficilia valde opari / v̄t ī ieiunijs r̄ certis oratiōibz r̄ certis votis / put dicūt vota sc̄te katherine q̄ possent induci fuare legis xp̄iane facilia / sicut sunt ieiunia p̄ ecclesiā instituta / q̄lia oīa citius frāgerēt / q̄ dimitterēt suas supstitiōes longe difficiliōes / q̄ nec v̄tiles sūt s̄z in dānationē aīaz / r̄ sepe corporoz vergūt / q̄ p̄ter rea faciūt r̄ accersit infortuniū / sicut d̄r q̄ imaginatio facit casuz. **P**rosus vnū p̄ talibz est salubz r̄ remediū / credere peritioribus r̄ eis q̄ ī lege dei recte viuunt et docēt / alioq̄n talibz put supra tāgebat sūt icassuz ratiocinatiōes / r̄ portabūt iudiciū suū **S**z v̄tinā soliq̄m volūtariē se seducūt / et alios secū trahūt / put vn⁹ p̄ncipiū tpe n̄ro. dū in duceret v̄t q̄reret p̄siliū a sapiētibz / q̄s sciebat eē tales r̄ sibi beniuolos / v̄tū licite essent supstitiōes / q̄s exercebat r̄ credebat **R**espōdit. **C**ur inq̄rerē a talibz. **E**go ei scis q̄ discōfulerēt mibi / ego t̄n sic agere r̄ sic credere penit⁹ disposui / nec omittā. **E**t in hac infelicitate posit⁹ r̄ p̄uētus morte repētina destitit / velle r̄ nollet. **N**ūc agnoscēs q̄m odit d̄ns obfuātes vanitates supuacue **E**t ecōtra. **B**ūis vir cur⁹ ē nomē d̄ni spes ei⁹ / r̄ n̄ resp̄i. in vani. et infanias fallas.

Finit

Ite ab eodē cācellario. viij. decembris. 1428. **A**ugduni. aduersus doctrinam cuiusdā medici delati in mōte pessulano / sculpetis ī numismate figurā leonis cū certis caracteribz / p̄ curatōe renū r̄c. aliō opusculū

Quius est imago hec et superscriptio. **C**ōformiter ad casum p̄positū de leonis imagine pro curatione renū / dicuntur duodecim

propositiōes cum additis que sequuntur.

Prima propositio. **I**maginū q̄ astrologice noiant̄ fabricatio r̄ vsus / suspect⁹ est plurimū de supstitiōe / et idolatria / seu magica obseruatiōe / patebit̄ ex sequentibus.

Secūda propositio. **I**maginū hmōi fabricatio r̄ vsus / rationabiliter p̄hibet⁹ ē p̄ sacros doctores r̄ ecclesiā **T**ertia propositio. **I**maginū hmōi fabricatores p̄nt r̄ debēt p̄ suos superiores p̄hiberi / inq̄ri r̄ culpari / r̄ si parere noluerit / dēnari / nō obstātibz palleatis allegatiōibus suis sub titulo sub titulo astrologie / maxime q̄m nō sūt huius sc̄ie multū periti / fm terminos / a veris astrologis / nō idolatris cōstitutos. **P**onunt ad istarū p̄positionū declaratiōē q̄dā regule fundamētales. **E**t est quarta propositio in ordine. **O**mnis obseruatio cuius effectus expectatur aliter / q̄ p̄ rationē naturalē aut p̄ diuinū miraculuz / debet rationabiliter reprobari / et de pacto demonū expresso vel occulto vebemēter haberi suspecta. **S**ic determinauit tpe n̄ro sacra theologie facultas parisiē / vniuersitatis.

Propositio quinta. **D**is obseruatio quātūcūq̄ sc̄ta r̄ salubris videat̄ in decez aut viginti aut centū p̄ticulis / si habeat vnū cā p̄ticulā de idolatria / vel de heresi / vel de apostasia suspectā aut infectā / debet tota suspecta r̄ infecta reputari / nisi fiat manifesta separatio p̄ciosi a vili.

Propositio sexta. **D**is obseruatio p̄ticularis sup effectibz mirabilibz r̄ extraneis sub titulo verarū artū palliata / debet examinari ex circūstātijs libroz r̄ autorū q̄ obfuatiōez hmōi p̄ticularē tradiderūt.

Ponunt p̄sequēter p̄positiōes seu regule ad declaratiōez p̄missorū / r̄ ad p̄ticularē applicatiōē sup imagine leonis de q̄ fit inq̄sitiō. **E**t est prima / septima in ordine. **C**aracteres seu figure vel l̄re nō h̄nt vel sortiunt̄ ex cā pure naturali r̄ corporali efficaciam / sicut nec entia mathematica / cuiusmodi sunt figure r̄ caracteres sunt de potētis actiuis / et in eis fm p̄hm nō est bonū neq̄ finis. **P**ropositio octaua. **C**aracteres seu figure vel l̄tere non h̄nt de ratiōe sua q̄ ordinēt̄ ad aliq̄s effect⁹ nisi mediāte ratiōali vel intellectuāli suba **S**ignificare enī ē rē ī intellectu p̄stituire.

Contra superstitionem

Propositio nona Caracteres huiusmodi si habeant vel habere credantur efficaciam/oporret quod hoc sit a causa spiritali/non a pure naturali et corporali/qualis causa est celum cum suis influentijs in corpora. **Ac** cipiatur ex precedentibus regulis consilium quid agendum sit in materia presenti de imagine leonis cum circumstantijs. **Et** sit hec **Propositio prima**. decima in ordine. **Con**stat in primis ex inspectioe quod ibi sunt caracteres. litere. figure et dictiones/que nullum effectum habent naturale pure corporale ad curationem morbi renu/et similia/fm propositionem septimam precedentem. **Iuxta** quod notef in speciali sanctus **Thomas** qui tribuit astrologie/quantum rationabiliter dari potest/ad exemplar **Alberti** magni magistri sui/consone tamen ad fidem catholicam. **Note** inquam in. ij. et. ij. contra gentiles in multis capitulis. a. cxiij. et specialiter i. cxvij. et cxvij.

Propositio. xi. **Con**stat quod talis observatio non est posita ab ecclesia et sacerdotibus/taquam eveniat effectus speratus per miraculum divinum. imo nec per sanctos angelos dei. qui sunt administratorum spirituum propter electos dei ad vitam eternam magisque ad curam corporalem. et medicus et astrologus verus non habet se multum intromittere de actionibus sanctorum angelorum circa homines. patet ex immediate precedenti cum inspectioibus iurium. et ratio satis est manifesta.

Propositio. xij **Con**stat quod si talis observatio nitatur et expectet effectus a malis angelis seu demonibus. illa est manifeste penitus reprobanda/etiam si videatur finis bonus/vtilis vel honestus. quanto magis si esset malus vel suspectus/sicut est inter alios. finis questus per simulationem astrologie aut mirabiliu effectuum/super quibus admirantur homines pauca religionis aut fidei. **Ve**rumtamen circumstantie predictae magis apparent iuxta practica primam propositionem si reperiant coniunctio istius observatiois de imagine leonis cum alijs observatioibus contentis in auctoribus vel libris traditis huiusmodi figuracione. **Et** hoc ideo dicitur. quoniam temporibus nostris inventus est liber magnus/continens tales observaciones. quarum aliquae videbantur pie et vtilis. alie vero manifestissime erant condemnande/et superstitiose/et idolatrice/et de heresi suspecte vehementer. et ut tales fuerunt etiam igni tradite pio zelo. **Tales** multe sunt observa-

tiones apud hispanos in libro senaforas **Tales** apud iudeos in numero. tales apud christianos superstitiosos sicut de **Aescio** quod sydrac. **Tales** denique practitari queruntur ne duz per vetulas sorcerias/sed per multos arma sequentes continet. **Postremo** totiens occurrit ista materia/quod si per quolibet casu/scribendum esset. scribendum nullus esset finis. **Poterit** inter alia videri tractatulus de astrologia theologicata/specialiter circa finem. **Concludit** tandem ex oibus practica super hoc casu particulari/postquam facta fuerint que dicta sunt sumarie et de plano sine involutioe processuum/magime si delatus reddiderit se obedire paratum/sine preuia defensione. prohibeat ei de futuro quod non amplius vrtatur. sed antidotis medicine cuius dicitur professor. **De** preteritis autem sufficiat sine quis infamia delati/quod honor iudicij fidei. cum plauso et officarijs suis maneat stabilis. **Et** ita in catholica et fraterna caritate consulendum est/quod delatus taliter obediat sine strepitu et figura iudicij. et per iudicem ita fiat **Si** autem inveniatur preuia defensio. non preuie rigore. sed iusticie vigor fiat. **Particularis** modus reparandi poterit esse talis. postquam melius et plene informatus super de fabricacione et vsu talium imaginum/quod non sunt secundum catholicam traditionem/permitto bona fide/quod deinceps nequaquam vrtat illis **Aut** si mitius iudex velit agere/dicitur hoc per alium in tertia persona. **Postquam** talis delatus etc. fuit melius informatus etc. promittit etc. **Iudex** finaliter poterit declarare snias excoicationis contra oes tales etc. **Proinde** non valet allegatio quorundam ex historia scolastica. quod moyses fecit imagines. vnam per obliuioe. alteram per memoria. **Et** salomon exorcismos/quod viris sanctis concurrebat miraculum. vel si salomon iam erat puerus ad idolatriam per vapores/potuit dari in reprobu sensu excogitare magicos ritus/sic de nechanabo legitur quod zooroaste qui nascens risit/et postea magical artes exercuit **Denique** **Auicenna**. et similes/de actiuitate aie rationalis in materia exteriori/et fascinatoe non sunt audiendi in modo ponendi.

Explicit Lugduni. viij. decembris. 1428 per Johannem cancellarium parisiensem.

Equitur tractatus contra magistrum **Jacobum** angeli medicum studij insignis ville/montis pessulanensis. de observatioe dierum quantum ad opa.